

Дневник

(стенографски)

на

XIX^{то} обикновено Народно събрание

Втора редовна сесия

4 заседание, среда, 2 ноември 1921 г.

(Открито от подпредседателя Х. Т. Манолов в 4 ч. 30 м. след пладне)

Председателстващ Х. Манолов: (Звъни) Заседанието е открито.

Моля едного от г. г. секретарите да провери присъстващите г. г. народни представители.

Секретар Х. Ветовски (з): (Прочита списъка. От заседанието са отсъствували следните народни представители: Юсуф Бергански, Лазар Богданов, Константин Бозвелиев, Александър Ботев, Цоню Бръшлянов, Тодор Булев, Асен Ванцаров, Тома Вълчев, Никола Габровски, Вълко Гарвански, Неделчо Георгиев, Иван Гешов, Никола Гешов, Ради Тичев, Гено Грамов, д-р Юрдан Данчев, д-р Петър Джидров, Георги Димитров, Иван Димитров, Петър Димов, Логин Дончев, Спас Душаринов, Ламби Кандев, Иван Ковачев, Драгой Коджойков, Васил Коларов, Петър Кораков, Мони Личев, Тодор Луканов, Александър Людсканов, д-р Никола Максимов, Владимир Марков, Георги Марков, Димитър Нейков, Иван Паидов, Стефан Пейчев, Никола Пенев, Парашкева Петков, Димитър Попов, Стоян Попов, Гани Радев, Стоян Радев, Никола Салунджиев, Митко Семов, Митко Соколов, Митю Стаев, Георги Стойнов, Димитър Христов, Методи Хранов, Коста Цицоранов, Кичко Чамев, Александър Чапрашиков, Крум Чапрашиков, Григор Чешмеджиев, Ахмед Зихни х. Юмеров, Георги Юртов и Димитър Яблански)

Председателстващ Х. Манолов: (Звъни) От 216 народни представители присъствуват 108. Заседанието е редовно.

Преди да пристъпим към дневния ред, съобщавам на г. г. народните представители, че са постъпили заявления за отпуск:

От търновския народен представител г. Иван Цанков, с което иска 10-дневен отпуск, считан от 3 тога. Бюрото му разрешава.

От старозагорския народен представител г. Коста Цицоранов, с което иска едномесечен отпуск за 2 ноември. Бюрото му разрешава.

От врачанския народен представител г. Никола Салунджиев, за 3-дневен отпуск, считан от 2 ноември. Бюрото му разрешава.

От търновския народен представител г. Мони Личев, с което иска 4-дневен отпуск, от 2 до 5 т. м. Бюрото му разрешава.

От бургазкия народен представител г. д-р Никола Максимов, с което иска едномесечен отпуск, за 1 ноември. Бюрото му разрешава.

От плевенския народен представител г. Тодор Булев, с което иска да му се извинят отсъстванията на 28, 29, 30 и 31 октомври и 1 ноември. Бюрото му ги извинява.

От търновския народен представител г. Никола Габровски, с което иска 2-дневен отпуск, считан от 1 ноември. Бюрото му разрешава.

От плевенския народен представител г. Михаил Неков, с което иска 2-дневен отпуск, считан от 28 октомври. Бюрото му разрешава.

От пловдивския народен представител г. Георги Стойнов, с което иска 2-дневен отпуск, за среда и четвъртък, 2 и 3 т. м. Бюрото му разрешава.

От плевенския народен представител г. Тодор Луканов, с което иска 8-дневен отпуск, считан от 31 октомври до 7 ноември включително. Бюрото му разрешава.

От плевенския народен представител г. Цоню Бръшлянов, с което иска 4-дневен отпуск, считан от 2 до 5 ноември включително. Бюрото му разрешава.

Съобщавам на г. г. народните представители, че са постъпили питання:

От комунистическата парламентарна група, адресувано до г. г. министрите на войната и вътрешните работи, с което, по повод заповедта на началника на софийския гарнизон да се задължат всички граждани от 15 до 60-годишна възраст включително да се снабдят с лични карти, запитват г. г. министрите, на кой закон почива тая заповед на началника на софийския гарнизон и не смета ли правителството да отмени тая заповед.

От питането ще бъде препратен препис на надлежните министри да се подготвят и отговорят.

Питане от казанлъшкия народен представител г. Тодор Караваневски, отправено до г. министра на външните работи и изповеданията, със следния текст: (Чете)

„От получените по частен път сведения научавам, че положението на бившите и настоящите студенти в съветска Русия е непоносимо, особено за ония от тях, които са дожелали да се завърнат в отечеството си. Питам г. министъра на външните работи и изповеданията, какво възнамерява да стори за отчаяната съдба на таквите български синове, които поради една безумна и жестока политика са принудени да умират по улиците на една страна, в която ние нямаме държавен представител“. Питането ще бъде препратено на г. министъра на външните работи и изповеданията да се подготви и отговори.

В бюрото на Камарата са постъпили още следните законопроекти:

От Министерството на войната, военно-съдебна част, законопроект за допълнителен отдел IV на военносъдебния закон.

Ще бъде раздаден на г. г. народните представители и поставен на дневен ред в едно от идущите заседания.

От същото министерство, от същата част, законопроект за туране в действие височайшия указ № 75 от 1921 г. по ведомството на войната. Тоже ще бъде поставен на дневен ред в едно от идущите заседания.

Минаваме по-нататък към дневния ред.

Първа точка от дневния ред е разглеждане изборите на Шуменската избирателна колегия; по г. докладчика не е готов с доклада, затова тази точка ще трябва да я прередам и преминаем на следующата, именно одобрение предложението да не се събира от локомотивния персонал по българските държавни железници обезщетение за изразходваните в повече от определената норма горивни и мазилини материали през всеко тримесечие, включително до края на 1919 финансова година.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретар Х. Ветовски (з): (Чете)

„МОТИВИ

към решението да не се събира от локомотивния персонал по българските държавни железници обезщетение за изразходване в повече от определената норма горивни и мазилини материали през всеко тримесечие включително до края на 1919 финансова година.

„Г. г. народни представители! Съгласно чл. 4 от закона за експлоатацията на Българските държавни железници и пристанщица локомотивния персонал получава премии за направените от него икономии на горивни и мазилини материали, употребявани при возенето на влаковете, а напротив плаща на съкровището обезщетение за изразходваните в повече от определените норми количества от същите материали; размерите на премията се определят с правилник съгласно чл. 44 от закона.

В § 1 п. 2 на правилника за косвеното възнаграждение е предвидено, че локомотивния персонал плаща обезщетение за изразходваните в повече материали от определената норма, но ако това е явен резултат от неизправността на машините той е освобождава от това задължение; през течение на войната до края на 1919 г. локомотивния персонал при железопътните инспекции София, Пловдив и Г. Ореховица е имал през едни тримесечия известна икономия, за което му е плащана определена премия, но при други тримесечия той персонал има дефицити, които се дължат не само на неизправността на локомотивите, с които са пътували, но и на недоброкачествените възглища от мината Перник, които не са пречистват, а се дават заедно с лески, пръст и др. примеси и на маслата, които се употребяваха през време на войната и не беха доброкачествени, понеже се получаваха нерафинирани. По тия причини разхода на възглища и масло често пъти е надминавал определените норми и според чл. 40 от закона, локомотивния персонал би трябвало да плаща на съкровището обезщетение, нещо което не би било справедливо.

„Пред вид на това имам чест да Ви предложа да разгледате и гласувате приложеното решение.

Гр. София, 19 октомври 1921 г.

Управляющ Министерството на железниците, пощите и телеграфите, министър: А. Димитров.“

„РЕШЕНИЕ

От локомотивния персонал по българските държавни железници да не се събира обезщетение за изразходваните и повече от определената норма горивен и мазилен материал през всеко тримесечие, включително до края на 1919 финансова година.“

Председателстващ Х. Манолов: Ще гласуваме. Като г. г. народни представители одобряват предложението да не се събира от локомотивния персонал по българските държавни железници обезщетение за изразходваните в повече от определената норма горивни и мазилини материали през всеко тримесечие, включително до края на 1919 г., моля, да си вдигнат ръката. Мнозинство, Събранието одобрява.

Минаваме към третата точка от дневния ред — одобрение предложението за даване премии на персонала в Арсенала с инженерната работилница.

Моля, г. секретаря да го прочете.

Секретар Х. Ветовски (з): (Чете)

„МОТИВИ

към предложението за даване премии на персонала в арсенала с инженерната работилница.

„Г. г. народни представители! Пред вид поскъпването на живота и обстоятелството, че частните предприятия заплащат труда много по-скъпо, отколкото това може да стори държавата по отношение на своите работници, напоследък една голяма част от добрите работници почнаха да напускат държавните работилници. Това напущане не може да не се отрази зле върху продуктивността на държавните работилници и да не повлияе върху навременното задоволяване нуждите по изправление на машини, вагони, а така също и по приготвяването на всичко онова, от което се нуждаят железниците, милиците, армията и другите държавни учреждения.

„За да могат да се задържат работниците, отпущае им се по-рано безплатна дажба храна, по-после на някои от тях се дадоха преимущества по службата, а най-после, за да се създаде интерес в работниците към работата се прибегна към даване премии в зависимост от производството, което надмине определен минимум. Така:

I. Със закона за допълване пари на чиновниците, служащите и работниците в държавните мини и заплащане пенсионните удържки на работниците от същите мини, публикуван в „Държавен вестник“ бр. 334 от 20 февруарий 1919 г. и със закона за бюджета, на работниците при мините се дават премии в зависимост от производството, което надмива известна норма.

II. Със закон публикуван в „Държавен вестник“ брой 242 от 29 януарий 1921 г. на учениците и на учениците при държавните технически училища и работилници в царството — подведомствени на Министерството на търговията, промишлеността и труда, също се предвижда даване премии, размери на които се определят с особен правилник.

III. В закона за бюджета също се определят суми за даване премии на работниците от железопътната тракция.

От добитите сведения се вижда, че взетите мероприятия с изброените по-горе закони са дали и дават отлични резултати, т. е. тези премии импулсират работниците в работата и те се стремят чрез усърдие да дадат възможно по-големо производство, а заедно с това да осигурят за себе си по-големи премии.

Понеже арсенала заедно с инженерната работилница представляват от себе си една от най-големите и най-модерните работилници в страната и че те задоволяват не само нуждите на армията, но и на всички други държавни учреждения и предприятия, а също и частните такъва и като изхождам от до тук изложеното по отношение даване премии на работниците и служащите от другите държавни работилници, считам, че една подобна мерка ще е необходимо да се вземе и по отношение персонала в арсенала с инженерната работилница, защото даването премии на работниците от другите работилници не може да остане скрито за тия от арсенала и като така тия последните продължават да напускат работата, като ако това положение се продължи, то се рискува арсенала с инженерната работилница в недалечно бъдеще да престанат да функционират, което най-малко се диктува от интересите на държавата.

Вследствие на всичко до тук изложено, имам чест да Ви предложа, да разгледате и гласувате приложеното тук предложение за даване премии на персонала в арсенала с инженерната работилница.

София, 14 октомври 1921 г.

Министър на войната: А. л. Димитров.

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за даване премии на персонала в арсенала с инженерната работилница.

„Разрешава се да се дават премии на персонала в арсенала с инженерната работилница от реализираните печалби по изработен за целта правилник, който да бъде одобрен от министъра на войната.“

Председателстващ Х. Манолов: Има думата народния представител г. Стефан Манов.

С. Манов (к): Г. г. народни представители! С настоящото предложение, както се обявява в мотивите от г. министъра, се цели да се внесе подобрение в положението на работниците в Инженерната работилница и във Военния арсенал. Взема се повод от тъй наречените подобрения в железопътната тракция чрез въвеждане системата на премията, дето работниците, след като изработят една определена норма, получават премии за всичко това, което изработят над тази определена норма. Нашата парламентарна група се решително обявява срещу тази система на премии, защото чрез нея държавата, като господар на работниците, работящи в тези визирани работилници — Инженерната работилница и Военния арсенал — се стреми да изсмуче повече работническа сила, повече работнически труд. Хиляди и най-разнообразни сж формите, г. г. народни представители, как които капиталиста прибегва да „вжзнагради“, работника за неговия труд. Една от най-страшните форми на експлоатацията на работническия труд — това е тъй наречената работа на парче, срещу която въстават всички синдикални организации, всички общественици дори извън комунистическата партия — тия, които се заличават с тези работнически въпроси.

Министър д-р Р. Даскалов: Работниците-комунисти искат това.

С. Манов (к): Вие ще говорите после.

На второ място г. г. народни представители, иде системата на премията. По изследването на писатели, чужди на комунизма и социализма, като известния английски писател Шюс, тази система на премии се приближава до най-ужасната форма за експлоатация на работническия труд на работящите на парче. Застава се работника непременно да достигне определена не от него норма и не в зависимост от неговата работническа сила, а по оценката на неговия господар, в дадения случай по оценката на неговото начальство; застава се той да изработи тази норма, за да може да я надмине и след това да получи съответната премия. Казва се, г. г. народни представители, че практиката в железопътната тракция досега е дала един много добър резултат и че работниците в Инженерната работилница и във Военния арсенал, знаейки за това добро положение, създадено чрез системата на премии в тракцията, ще завидят и нема да останат доволни от това, че сж третираны малко по-другояче. Системата на премията в железопътната тракция, която служи за пример, е въведена от 1 октомври 1920 г. В тази работилница дотогава сж изкарвали изобщо ремонт на локомотиви за месец време 5'4 до 5'5, а след въвеждането системата на премията е установено, че само когато сж изработят 6 локомотиви месечно, тогава ще се получи една премия от 30 до 60% от пълната месечна заплата на работника, включай добавъчното възнаграждение. Установява се, обаче, че от тази премия, която се дава на работниците, се създава на първо място една пълна неравномерност в разпределението на времето между разните категории работници; установява се, че работниците получават 50—100—150 л. месечна добавка-премия, когато разни началници, инженери и пр. получават 700, 800 до 1.000 л. месечно. Следователно, началствующите лица: инженерни началници, машинисти, майстори, деломайстори — всички тия получават от труда на работниците тези значителни премии, без да участвуват непосредствено в процеса на труда, а извличават повече една полицейска роля в този процес.

На второ място, г. г. народни представители, за да се изработи един локомотив, в дадения случай в една Инженерна работилница или във Военния арсенал, за да се изработи некаква машина, участвуват цела редица категории работници, на които труда не е от еднакво качество, на които времето, ангажирано в изкарването на дадения продукт, не е тъй също еднакво, и се получава едно пълно сжперничество, една дезорганизация в процеса на самото производство. Неделко Атанасов, който държи бележки от моята реч, бидейки бивш министър на железниците, сигурно ще ни изложи по-подробно целата работа със своята вещина и познаване на работата.

Некой от земеделците: Гузеп погонеп бога!

Друг от земеделците: От името на коя група приказвате? (Смех)

С. Манов (к): Г. г. народни представители! Установява се, че в железопътната тракция, напр., котлярите, след като завършат своята работа, трябва да чакай пов локомотив. Обикновено те стоят да работят извънредни часове, а на следующия ден им се дава няколко часа почивка. Чрез тази система на премии началствующите лица — а това нема да избегне да се повторят и в Инженерната работилница, както и във Военния арсенал — за да достигнат нормата и за да я надминат, заставят работниците да работят извънредни часове. С това се увеличава, както казах още в самото начало, експлоатацията на работническия труд. Създава се една дисхармония между работниците, които изпълняват разни категории работа. Началствующите лица винаги ще фаворизират приятелите работници в ателието си и на тези приятели работници — които в никой случай не могат да бъдат комунисти, числящи се в комунистическа организация — ще дават работа, извършването на която лесно ще стигне до нормата и лесно ще я надхвърлят, за да получат съответната премия. Ако държавата, ако министъра на войната или неговия заместник, сметат сериозно, действително да внесат каквото и да е подобрение в положението на работниците, единственото нещо е увеличение заплатите срещу техния труд. От няколко време насам, от 10—15 дни, докато се прие съответния закон за подобрение положението на чиновниците, за даване еднократна помощ и увеличение на техните добавъчни възнаграждения, ние сме тук при разискванията и мненията, че положението на държавните служители изобщо е тежко и че с тези нови добавъчни възнаграждения и еднократна помощ ние усещаме, че тежкото положение чувствително нема да се подобри. По този повод изнесоха се тук данни за тежкото положение на работниците и в държавните работилници. Аз немам възможност при тези кратки бележки, които правя, да изнеса факти за поредните в Инженерната работилница и ония във Военния арсенал, дето работниците действително напускат не само поради това, че техните заплати сж ниски в сравнение със заплатите на работниците от частното производство, но и поради това, че там сж подпожени на един режим на работа сжвършено негърним. Ако правителството, ако Министерството на войната, прочее, желае да внесе подобрение в положението на работниците — което ние бихме подкрепили — то единственото средство за това е да се увеличат техните работнически заплати, а не чрез системата на премии да се засища експлоатацията на техния труд и по тоя начин фактически никакво особено подобрение на тежкото положение да се не внеся.

Председателстващ Х. Манолов: Има думата народния представител г. Неделко Атанасов.

Н. Атанасов (з): Г. г. народни представители! Нема да се спирам на въпроса, защо работниците напускат държавните работилници и отиват в частните предприятия. То е един въпрос, местото за обсъждането на който не е тук. Конкретно по самия въпрос: ще трябва ли да одобрим постановлението на Министерския съвет за даване премии на персонала във Военния арсенал и Инженерната работилница или не; имал ли е основателни мотиви Министерския съвет, когато е приел това постановление, да иска това подобрение или не? Пръв път премии в държавните работилници сж въведени, както каза г. Манов, миналата година на 1 октомври в тракцията при нашата железопътна гара.

Г. г. народни представители! Ще ме извини г. Манов и неговите другари, ще ме извинят и онези от работни-

ците и други, които ме чуят, но аз ще кажа, че когато се предприеме разучаването на този въпрос и разрешаването му, най-главната задача на Министерството на железниците и на самия министър, а после и на Министерския съвет, бе не само, като даде премии на работниците, които работят в държавни работилници, да увеличи производството в самите работилници, но другата, много по-важна цел, която държавата гонеше с тези премии, бе: да се създаде една самоконтрола отстрана на работниците в работилниците, да се създаде една дисциплина в работата и да може чрез тази самоконтрола и дисциплина да се извърши дезорганизационният елемент който отива там не да работи, а да партизанистува и поставената цел от министъра и Министерския съвет с това решение още миналата година даде резултати. Доколкото си спомням на ум — аз мисля, че съм си послужил със цитирания текст тук, в Парламента, и друг път — в работилниците от генерален ремонт на локомотиви при работници 800 и повече, откопкото съм сега, ние имаме максимално производство 5.5 до 5.7, а при премията ние имаме производство 7 1/2 при 800 души работници по-малко, откопкото беха по-рано. Това е факт, г-да . . .

С. Манов (к): (Възражава нещо)

Н. Атанасов (з): Моля Ви се! Аз ще Ви отговоря. — По-рано, при старото положение имаме производство на вагони от генерален ремонт до 24 вагона в месец, а при новото положение имаме до 42 вагона в месец. Г. Манов и всички като него ще трябва да разберат, че за да има едно такова производство при по-малко работници, се е действувало не с полицейско насилие, със заповеди на инженири и с насилие отстрана на министъра, но всеки един добросъвестен работник, който чука на открито на вагона и работи през зимно време, не е позволявал на свой другар да ходи 15 пъти по ноща в един час, да се спира по 10 пъти да пуши цигари и да прави 15 пъти разходки вътре из работилницата, а му е казвал: „Тук на вагона ще работиш заедно с мене“ — и работното време се е прекарвало на вагона. Те са разпределени на групички по 7—8—10 души и тия групички никога не позволяват на своите другари да маншират от длъжта, която имат като работници. Те не работят повече от определеното време; те работят 8 часа, и извънреден работен час там нямаше. Едвам напоследък се прибавиха малко извънредни часове, и то при локомотивите, както и при вагоните. Тъй че, на работника не е взет жизнения сок през извънредно време, когато не му се плаща; не е задържан 9—10 часа, а е работил в определеното време — 8 часа, но е работил добросъвестно. Недобросъвестния работник е изгонен от своите другари и онези малки майстори и калфички, които много добре ги знае г. Манов и които беха повече от широките социалисти, а по-малко от теените — тогава ги ржковедеше г. Сакаров . . .

Некой от земеделците: И г. Манов.

Н. Атанасов (з): . . . и г. Манов — всички тия калфички самите работници, които беха образували групички в работилниците, ли ги изхвърлиха, или ги заставиха заедно с тех да работят и да станат добри работници. Има от тех и добри работници. Никаква дезорганизация в това отношение висшия персонал там не е внесал. Работата е специална: котляра си знае котлярската работа, плюсера си знае къде да работи — всеки от работниците си знае своята работа. Никога техника, който ржководи, нема да тури от една категория работници повече, за да имат те повече време, та като свършат своята определена работа, да чакат да свършат и друга работа. Там е точно разпределена работата: щом има повече работници от една категория, те се пренасят или се разширяват и се увеличават други работници. Г. г. народни представители! Там сега нема време за шушукане, да се правят групички, да се записват за весници и да правят партизанство. Това го нема там, защото самоконтролата на работниците не допуша такова нещо. Там работника сега е длъжен да работи. Ако има нещо неправилно в разпределението на премията, г. Манов, ние сте народен представител и имате право да контролирате и да дойдете да кажете на министъра, че има неправда или пак да направите едно питане и да кажете: тези и тези премии, които се раздават на работниците за вагони или за локомотиви, не са правилно разпределени: инженер Х. е взел повече за себе си и оставил по-малко за работниците. Аз не съм имал случай, г. г. народни представители, да имам оплакване

от работниците за неправилно разпределяне на премията, макар че повече от другите съм се интересувал, ходил съм между работниците и съм разговарял с тех. Тъй че, в това отношение, ако има неправда, може да се поправи. То не е нещо, което не може да се направи. Но не може да се отрече от никого, че даването на премии създава едно благоприятно условие за самата работа и, второ, работниците се приучват на дисциплина и добросъвестно изпълнение на своя длъг към държавата, и в замена на това те получават едно допълнително възнаграждение за своя труд. И това не е труд, който е взет насилно от тех, но труд, който се плаща за едно добросъвестно служене на държавата.

С. Манов (к): Прекомерното ли експлоатиране на работниците наричат добросъвестно изпълнение на длъжта?

Председателстващ Х. Манолов: Ще гласуваме. Когато г. г. народни представители одобряват предложението за даване премии на персонала в Арсенала с Инженерната работилница, както се прочете от г. секретаря, моля да си вдигнат ржката. Мпозицията, Сжбранието одобрява.

Минаваме към четвъртата точка от дневния ред — първо четене законопроекта за даване на Тетевенското училищно настоятелство манастиря-църква „Св. Пророк Илия“ и неговите недвижими имоти.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретар Х. Ветовски (з): (Чете)

„Д О К Л А Д
до Народното сжбрание

Г. г. народни представители! В гр. Тетевен от преди освобождението на България е била сжградена от гражданството една малка черква наречена „Св. Пророк Илия“ и две малки къщи, като са подарени за издржката на няколко къса недвижими имоти. Църквата е служила за епарийска и в къщиите са се учили децата на тогавашните поробени граждани. Епарийския свещеник, който е бил учител на децата, е стопанисвал тези църковни имоти. Но след смъртта на свещеника и освобождението на България с течение на време е направена нова църква, а другата я изоставили и я нарекли манастир „Св. Пророк Илия“, а духовните власти го предали за пазене и стопанисване на Гложанския манастир „Св. Георги“, който е отстоял от гр. Тетевен 15—20 км., обаче от не стопанисването му се е почти съвсем разрушил. Гражданството се яви благодетел като го е поправило и приспособило за околниска болница, която е била такава 10 години непрекъснато до направата на нова болница.

Пред вид, че това малко манастирче със своите две пристройки се намира в града, там, където е определено да се строи ново училище, понеже за сега има нужда за училищно помещение за постройка на такова вселдствие напълва на многото ученици и като имаме пред вид, че въпросният манастир, пристройки и недвижими имоти са построени и подарени от тетевенското гражданство и не се стопанисва от духовните власти, а е оставен да се руши и да изчезва едно ценно богатство, чест ни е да внесем в Народното сжбрание за разглеждане и гласуване тук приложенния законопроект относно отсжгването на тоя манастир „Св. Пророк Илия“ на училищното настоятелство на ползуване.

Вносител: Ив. Петов, П. Т. Петков и Г. Колев.
Поддржкат предложението: Х. Ветовски, В. Драганов, С. Попов, С. Даскалов, Р. Гичев, А. Янев, Г. Точев, В. Гръбов, А. Колев, А. Сираков, Ат. Стойчев, С. Колев, В. Костов, С. Жеков, И. Епчев, М. Радковски, К. Чамев, д-р И. Караджов, Н. Хайдуков, С. Ризов, С. Георгиев, Г. Грамов, В. Гарвански, К. Ковачев, С. Златев, Ю. Урумов, И. Ганев, Н. Ковачев, Д. Стоев, И. Димитров, Я. Тодоров, Ю. Хасанов, А. Ибраимов, Г. Минев, Ж. Тончев, Х. Пенчев, Г. Стойков, Н. Кюсов, Ц. Матев и П. Тодоров.

ЗАКОНОПРОЕКТ

за даване на Тетевенското училищно настоятелство манастиря-църквата „Св. Пророк Илия“ и неговите недвижими имоти.

Член единствен. Отсжгват се на Тетевенското училищно настоятелство останките на църквата-манастиря „Св. Пророк Илия“ заедно с всички негови недвижими имоти.

Председателстващ Х. Манолов: Ще гласуваме. Които г. г. народни представители приемат на първо четене законопроекта за даване на Тетевенското училищно настоятелство моанастиря-църква „Св. Пророк Илия“, както се прочете от г. секретаря, моля да си вдигнат ръката. Мнозинство, Събранието приема.

Министър д-р Р. Даскалов: Предлагам спешност — да се прочете проекта сега и на второ четене.

Председателстващ Х. Манолов: Има предложение от г. министъра на търговията, промишлеността и труда, щото този законопроект да се разгледа със спешност и на второ четене в сегашното заседание. Които приемат това предложение, моля, да си вдигнат ръката. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да го прочете на второ четене.

Секретар Х. Ветовски (з): (Чете)

ЗАКОН

за даване на Тетевенското училищно настоятелство моанастиря-църквата „Св. Пророк Илия“ и неговите недвижими имоти.“

Председателстващ Х. Манолов: Които приемат заглавието на законопроекта както се прочете, моля да си вдигнат ръката. Мнозинство Събранието приема.

Секретар Х. Ветовски (з): (Чете)

„Член единствен. Отстъпват се на Тетевенското училищно настоятелство останките на църквата-моанастиря „Св. Пророк Илия“ заедно с всички негови недвижими имоти.“

Председателстващ Х. Манолов: Които приемат член единствен от законопроекта, както се прочете, моля, да си вдигнат ръката. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към петата точка от дневния ред — първо четене законопроекта за признаване правата на техниците и пиротехниците, свършили през 1914 г. последния пълнен технически курс при Софийския артилерийски арсенал и Софийския огнестрелен склад.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретар Х. Ветовски (з): (Чете)

„МОТИВИ

Г. г. народни представители! Съгласно закона от 1917 г. за прибавка в закона за въоръжените сили на царството чл. 19, всичките техници, оръжейни техници, пиротехници и пр., придобили право на такова до публикуването на този закон се признава за технически офицери и фактически положението им е уредено с Височайша заповед № 9 от 27 февруарий 1918 г.

Към това време, обаче, имаше лица, свършили последния редовен пълнен технически курс при Софийския артилерийски арсенал през 1914 г. и последния редовен пълнен пиротехнически курс при Софийския огнестрелен склад през 1914 г. и които, поради войната 1915—1918 г. сж били в невъзможност да се явят на изпит за придобиването правото на техник, съгласно § 15 от положението за попълване армията с артилерийски и оръжейни майстори и пиротехници (заповед по военното ведомство № 149 от 1912 г.), но сж били назначени през време на войната временно на длъжностите техници и пиротехници, от каквато армията е имала преголема нужда и които длъжности те с достойнство и с добра атестация сж изпълнили. Понеже тези лица, до излизането на горепомнатия закон, сж имали нуждната подготовка да бъдат техници и пиротехници, а не сж имали възможност да преминат изпита, което е било не по техника вила, а вследствие нуждите на войната, то техното изоставяне и не признаването им за технически офицери се явява като една несправедливост.

Пред вид на горното, за поправянето на тази несправедливост, необходимо е всички ония лица, които сж свършили последния редовен пълнен военно-технически курс при Софийския арсенал през 1914 г. и последния редовен пълнен пиротехнически курс при Софийския огнестрелен

склад през 1914 г. и които поради войната не сж могли да се явят на изпит за придобиване право на техник, а през време на войната сж били временни техници и пиротехници с добра бойна и мирновременна атестация, — като техници — да се издаде закон, с който да се счита, че сж удовлетворили напълно всички условия на техници и пиротехници и имат право да им бъде присвоен технически офицерски чин съгласно чл. 19 от закона за прибавка в закона за въоръжените сили на царството, след като издържат установения изпит.

Въз основа на горното чест имам, г. г. народни представители, да Ви представя настоящия закон за признаване правата на техниците и пиротехниците, свършили през 1914 г. последния пълнен технически курс при Софийския огнестрелен склад, с молба да го разгледате и гласувате.

Гр. София, октомврий 1921 г.

Министър на войната: А. Димитров.

„ЗАКОНОПРОЕКТ

за признаване правата на техниците и пиротехниците, свършили през 1914 г. последния пълнен технически курс при Софийския артилерийски арсенал и Софийския огнестрелен склад.

Член единствен. Всички временни техници и пиротехници, които сж свършили последния редовен пълнен военно-технически курс при Софийския артилерийски арсенал през 1914 г. и последния редовен пълнен пиротехнически курс при Софийския огнестрелен склад през 1914 г. и които поради войната 1915—1918 г. не сж имали възможност да се явят на изпит за придобиване право на техник и пиротехник, но през войната сж изпълнявали временно тия длъжности и имат добра бойна и мирновременна атестация — като добри техници — и след като издържат установения изпит съгласно § 15 от положението от 1912 г. за попълване армията с артилерийски оръжейни майстори и с пиротехници, да се счита, че сж удовлетворили напълно всички условия за техници и пиротехници и имат право да им бъде присвоен технически офицерски чин съгласно чл. 19 от закона от 1917 г. — за прибавка в закона за въоръжените сили на царството.“

Председателстващ Х. Манолов: Ще гласуваме.

Които г. г. народни представители приемат на първо четене законопроекта за признаване правата на техниците и пиротехниците, свършили през 1914 г. последния пълнен технически курс при Софийския артилерийски арсенал и Софийския огнестрелен склад, както се прочете от г. секретаря, моля, да си вдигнат ръката. Мнозинство, Събранието приема.

Министър М. Турлаков: В комисията ще отиде.

Председателстващ Х. Манолов: Минаваме към следующата точка от дневния ред — първо четене законопроекта за сключване бюджета за 1915 г.

Моля секретаря г. Даскалов да го прочете.

Зам. секретар С. Даскалов (з): (Чете)

„Г. г. народни представители! Съгласно чл. 97 от закона за отчетността по бюджета и измененията и допълненията на сжцие с законите от 8 март и 30 декемврий 1911 г., представявам ви законопроект за сключване бюджета за 1915 г.

Бюджета за 1915 г. според настоящия законопроект, се сключва с 35.524.797-39 л. недрусти.

Този резултат се дължи главно на това че през есента на 1915 г., когато започва периода на най-оживената външна търговия на страната ни и засилване на постъпленията от държавните приходи, особено от мита и акцизи, България се намеси в световната война. Вследствие на това, постъпленията от митата и други някои косвени данъци, вместо да се засилят, значително намалеха. Намалеха постъпленията почти и от всички други държавни приходи.

Върху постъпленията от държавните приходи за 1915 г. сж повлияли и условия, създадени от европейската война, предъ започването на военни действия и от страна на България.

По тия причини, почти от всички приходи е постъпило по-малко от предвиденото. Най-чувствително сж засегнати постъпленията от преки и косвени данъци. Така от преки данъци е предвидено да постъпят 54.944.370 л., а сж постъпили 25.905.950.29 л., от косвени данъци е предвидено да постъпят 106.875.516 л., а сж постъпили 66.023.980.54 л. (от вносно мито предвидени 35.000.000 л. — постъпили само 10.959.258.43 л.).

„Отчетите по изпълнението на бюджета сж изпратени на Върховната сметна палата, която ще се произнесе — в доклада си до Народното събрание по изпълнението на сжщия бюджет — дали събраните приходи сж внесени в Българската народна банка и дали разходите сж произведени правилно и срещу редовни оправдателни документи.

Гр. София, декември 1920 г.

Министър на финансите: М. Турлакoв.

**„ЗАКОНОПРОЕКТ
за сключване бюджета за 1915 г.**

Член 1.

Редовен бюджет.

Приходи.

Предвидени приходи	275.379.886— л.
Констатирани да постъпят	226.724.817.08 „
Постъпили	194.547.397.96 „
Останали за събиране на 1 юлий 1916 г.	32.177.419.12 „

Член 2.

Разходи:

1. Разрешени кредити.

а) Разрешени с бюджета	270.063.939— л.
б) открити през течение на бюджетното упражнение за връщане неправилно внесени на приход суми (алинея 2 на чл. 25 от закона за отчетността по бюджета)	69.562.69 „

Всичко по редовния бюджет 270.133.501.69 л.

в) Свръхсметни кредити, разрешени съгласно с чл. 126 от Конституцията 660.655.44 л.

г) Свръхсметни кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1915 г. 17.401.462— „

Всичко разрешени кредити 288.195.619.13 л.

2. Изплатени разходи.

а) По редовния бюджет	213.851.566.82 л.
б) По свръхсметните кредити, разрешени съгласно с чл. 126 от Конституцията	457.264.06 „
в) По свръхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1915 г.	8.808.618.31 „

Всичко изплатени разходи 223.117.449.19 л.

3. Ангажирани кредити.

а) По редовния бюджет	6.585.307.73 л.
б) По свръхсметните кредити, разрешени съгласно с чл. 126 от Конституцията	10.050.14 „
в) По свръхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1915 г.	359.388.29 „
Всичко ангажирани кредити	6.954.746.16 л.

А всичко изплатени разходи и останали за изплащане ангажменти 230.072.159.35 л.

4. Неизразходвани суми.

а) По редовния бюджет	49.696.627.14 л.
б) По свръхсметните кредити, разрешени съгласно с чл. 126 от Конституцията	193.341.24 „
в) По свръхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1915 г.	8.233.455.40 „

Всичко неизразходвани суми 58.123.423.78 л.

Член 3.

Баланс.

Постъпили приходи	194.547.397.96 л.
Изплатени разходи и останали за изплащане ангажменти	230.072.195.35 „
Недостиг по бюджета за 1915 г.	35.524.797.39 л.

Член 4.

За покриване недостига 35.524.797.39 л., констатиран в предшествувания член, разрешава се на министъра на финансите да употреби произведението на консолидиран заем или на съкровищни бонове, които да издава със срокове от шест месеца до една година и с лихва, размерът на която да определи той с одобрението на Министерския съвет.

Член 5.

Извънредни свръхсметни кредити срещу заеми, за направа на пътища.

1. Разходи.

Разрешени кредити	24.245.195.11 л.
Изплатени разходи	5.498.753.47 „
Неизразходени суми на 1 юлий 1916 г.	18.746.441.64 л.

2. Приходи.

Предвидени да постъпят	24.245.195.11 л.
Констатирани да постъпят	5.498.753.47 „
Постъпили	—

3. Баланс.

Изплатени разходи	5.498.753.47 л.
Постъпили приходи	—

По-малко постъпили 5.498.753.47 л.

За сумата 5.498.753.47 л. ще се сключи заем от Българската народна банка, съгласно със законите за извънредните свръхсметни кредити.

Член 6.

Извънредни свръхсметни кредити за разходи по войните от 1912/13 и 1915 г. и за попълване материалната част в армията.

1. Разходи.

Разрешени кредити	373.774.058.79 л.
Изплатени разходи	57.171.649.05 „
Неизразходени суми на 1 юлий 1916 г.	316.602.409.74 л.

2. Приходи.

Предвидени да постъпят	373.774.058.79 л.
Констатирани да постъпят	57.171.649.05 „
Постъпили	97.822.417.73 „

3. Баланс.

Постъпили приходи	97.822.417.73 л.
Изплатени разходи	57.171.649.05 „

Повече приходи 40.650.768.68 л.

За бел ежка. Повечето постъпили 40.650.768.68 л. произлизат от това, че през течение на упражнението на бюджета за 1915 г. сж внесени в държавното съкровище суми от произведението на заем срещу съкровищни бонове за покриване на разходи по войната от 1912/13 г., отпесени към бюджетите за 1913 и 1914 г., а именно:

1. За покриване разход от 1913 г. по извънредните свръхсметни кредити, утвърдени с укази № № 82, 101, 8, 19, 26 и 30 от 27 септември и 17 декември 1912 г., 5 март, 4 май и 6 и 30 юлий 1913 г. 28.115.899.30 л.

2. За покриване разход от 1914 г. по сжщите извънредни свръхсметни кредити 13.350.391.85 „

Всичко 41.466.291.15 л.

3. А от друга страна, срещу изплатените разходи по извънредните свръхсметни кредити за разходи по войните и за попълване материалната част в армията по бюджета за 1915 г. — 57.171.649.05 л. сж внесени от произведението на съкровищни бонове 56.356.126.58 л., или внесени в по-малко 815.522.47 л.

Остава разлика 40.650.768.68 л.

Разликата от 815.522'47 л. е покрита временно със средствата на Българската народна банка до внасянето и от произведението на заем или сжкровищни бонове, съгласно със законите, с които са разрешени извънредните свърхсметни кредити за военни нужди.

Член 7.

Извънреден бюджет за построяване железници и пристанища, за доставяне подвижен материал за железопътните линии и пр.

1. Разходи.

Разрешени кредити.

а) Разрешени с извънредния бюджет	21.913.073'50 л.
б) Открити през течение на бюджетното упражнение за връщане неправилно внасенни суми (ал. 2 на чл. 25 от закона за отчетността по бюджета)	6.954'60 „
Всичко разрешени кредити	21.920.028'10 л.

Изплатени разходи и ангажирани кредити.

Изплатени разходи	4.915.067'80 л.
Ангажирани кредити	2.764.893'40 „
Всичко изплатени разходи и останали за изплащане ангажменти	7.679.961'20 л.
Неизразходвани суми на 1 юлий 1916 г.	14.240.066'90 л.

2. Приходи.

Предвидени да постъпят	21.920.028'10 л.
Констатирани да постъпят	4.915.067'80 „
Постъпили	—

3. Баланс.

Изплатени разходи	4.915.067'80 л.
Постъпили приходи	—
Повече разходи	4.915.067'80 л.

Разхода 4.915.067'80 л. е покрит временно със средствата на Българската народна банка до внасянето на сумата от произведението на заем или сжкровищни бонове, съгласно със закона за извънредния бюджет за 1915 г.

Член 8.

Извънреден свърхсметен кредит за построяване железопътни линии, утвърден с указ № 25 от 5 април 1915 г.

1. Разходи.

Разрешени кредити	22.650.000— л.
Изплатени разходи	—
Неизразходени суми на 1 юлий 1916 г.	22.650.000— „

2. Приходи.

Предвидени да постъпят	22.650.000— л.
Констатирани да постъпят	—

Член 9.

Свърхсметен кредит, разрешен със закона за сключване бюджета за 1910 г., срещу излишжка по сжщия бюджет, утвърден с указ № 155 от 4 ноември 1911 г.

1. Разходи.

Разрешени кредити	546.265'11 л.
Изплатени разходи	—
Неизразходени суми на 1 юлий 1916 г.	546.265'11 л.

Член 10.

Свърхсметен кредит, разрешен със закона за сключване бюджета за 1913 г., срещу излишжка по сжщия бюджет, утвърден с указ № 10 от 31 март 1915 г.

Разходи.

Разрешени кредити	21.213.793'84 л.
Изплатени разходи	18.335.005'57 „
Неизразходени суми на 1 юлий 1916 г.	2.878.788'27 л.

Остатъка от 2.878.788'27 л., заедно със сумата 428.800'45 л., останала неизразходена от ангажментите по редовния бюджет за 1913 г. (чл. 12 на закона за сключване бюджета за 1914 г.), или всичко 3.307.588'72 л., съставляват економия на бюджета за 1913 г. и увеличават излишжката по сжщия бюджет, констатиран със чл. 3 на закона за сключването му, така че излишжката става 4.200.963'44 л.

Член 11.

Ангажменти по редовния бюджет за 1914 г., останали за изплащане през течение на упражнението на бюджета за 1915 г.

Открити кредити.

а) По редовния бюджет	5.857.161'50 л.
б) По свърхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1914 г.	21.118'63 „
Всички открити кредити по редовния бюджет и по свърхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет	5.878.280'13 „

Изплатени разходи.

а) По редовния бюджет	4.074.993'29 л.
б) По свърхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1914 г.	21.118'63 „
Всичко изплатени разходи	4.096.111'92 „

Останали свободни кредити.

а) По редовния бюджет	1.782.168'21 л.
б) По свърхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1914 г.	—
Всичко останали свободни кредити	1.782.168'21 л.

Баланс.

Открити кредити по ангажменти по редовния бюджет и по свърхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1914 г.	5.878.280'13 л.
Изплатени разходи до 30 юлий 1916 г.	4.096.111'92 „
Останали неизразходени суми	1.782.168'21 л.

Остатъкът от 1.782.168'21 л. намалява сумата на недо-стига по бюджета за 1914 г., констатиран с закона за сключването му.

Член 12.

Ангажменти по извънредния бюджет за 1914 г., останали за изплащане през течение на упражнението на бюджета за 1915 г.

Разходи:

Ангажирани кредити	7.329.562'69 л.
Изплатени разходи	437.220'64 „
Недоизразходени суми	6.892.342'05 л.

Приходи.

Предвидени да постъпят	7.329.562'69 л.
Констатирани да постъпят	437.220'64 „
Постъпили	—

Баланс.

Изплатени разходи	437.220'64 „
Постъпили приходи	—
Повече разходи	437.220'64 л.

Разходът 437.220'64 л. е покрит временно със средствата на Българската народна банка до внасянето на сумата от произведението на заем или сжкровищни бонове.

„Кратка таблица

за приходите по бюджета за 1915 година.

Наименование на приходите	Предвидени		Констатирани да постъпят		Постъпили (от 1. I. 1915 г. до 30 VI. 1916 г.)		Останали за събиране на 1 юлий 1916 г.		Постъпили повече от констатираните да постъпят	
	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.
I. Редовен бюджет.										
Преки данъци	54.944.370	—	54.411.006	20	25.905.950	29	28.505.055	91	—	—
Косвени данъци	106.875.516	—	66.023.980	54	66.023.980	54	—	—	—	—
Държавни привилегии	8.600.000	—	8.633.721	19	8.633.721	19	—	—	—	—
Берии	16.870.000	—	10.205.525	39	10.205.525	39	—	—	—	—
Глоби и конфискации	900.000	—	2.240.293	22	2.240.293	22	—	—	—	—
Приходи от железниците, пристанищата, пощите, телеграфите и телефоните	49.440.000	—	40.203.506	78	40.203.506	78	—	—	—	—
Приходи от държавни имоти, капитали и ступанства	18.825.000	—	18.143.430	85	18.143.430	85	—	—	—	—
Приходи от общините и окръжията за заплати на учителите	8.550.000	—	9.067.395	—	5.395.031	79	3.672.363	21	—	—
Разни приходи	10.375.000	—	17.795.957	91	17.795.957	91	—	—	—	—
Всичко	275.379.886	—	226.724.817	08	194.547.397	96	32.177.419	12	—	—
II. Приходи от заеми.										
а) За покриване разходите за 1916 г. по извънредните свръхсметни кредити, разрешени срещу заеми:										
1) От Българската народна банка, за покриване разхода по извънредния свръхсметен кредит на министерството на обществените сгради, пжтищата и благоустройството, утвърден с указ № № 1 и 159 от 6. I. и 31. XII. 1916 г., за направа на част от държавната шосейна мрежа	796.995	39	367.092	03	—	—	367.092	03	—	—
2) От Българската народна банка, за покриване разхода по извънредния свръхсметен кредит на министерството на обществените сгради, пжтищата и благоустройството, утвърден с указ № 60 от 8. VIII. 1914 г., за направа и поддръжане на държавните пжтища с принадлежностите им	8.448.199	72	3.143.949	55	—	—	3.143.949	55	—	—
3) От Българската народна банка, за покриване разхода по извънредния свръхсметен кредит на министерството на обществените сгради, пжтищата и благоустройството, утвърден с указ № 95 от 30. XII. 1914 г., за направа и поправка на държавни пжтища и принадлежностите им и за разни държавни постройки	15.000.000	—	1.987.711	89	—	—	1.987.711	89	—	—
Всичко приходи за покриване разхода за 1915 г. по извънредните свръхсметни кредити за направа на пжтища	24.245.195	11	5.498.753	47	—	—	5.498.753	47	—	—
б) За покриване разходите за 1916 г. по извънредните свръхсметни кредити за войните през 1912, 1913 и 1915 г. и за попълване материалната част в армията:										
1) От 4½% държавен заем от 1907 г., за покриване разхода по извънредния свръхсметен кредит на министерството на войната, утвърден с указ № 24 от 12. III. 1907 г., за въоръжение и бойно съжкмяване на армията	24.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2) От производението на сжкровищни бонове, за покриване разхода по извънредните свръхсметни кредити на министерството на войната, утвърдени с укази № № 82, 101, 8, 19, 26, 30 и 84 от 27. IX. и 17 XII. 1912 г., 5. III., 4. V., 6. и 30. VII. 1913 г. и 26. XI. 1914 г., за разходи по войната от 1912—1913 г.	54.052.065	85	2.795.746	73	13.539.579	74	—	—	10.743,833	01
3) От 6% вътрешен държавен заем от 1914 г., за покриване разхода по извънредния свръхсметен кредит на министерството на финансите, утвърден с указ № 63 от 8. VIII. 1914 г., за изплащане реквизицията през войната от 1912/13 г.	148.135.168	37	29.059.681	64	18.251.200	—	10.808.481	64	—	—
4) От производението на сжкровищни бонове, за покриване разхода по извънредния свръхсметен кредит на министерството на войната, утвърден с указ № 62 от 8. VIII. 1914 г. за попълване материалната част на армията	130.324.734	90	8.698.943	55	—	—	8.698.943	55	—	—

Наименование на приходите	Предвидени		Констатирани да постъпят		Постъпили (от 1. I. 1915 г. до 30. VI. 1916 г.)		Останали за събиране на 1 юлий 1916 г.		Постъпили повече от констатираните да постъпят	
	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.
5) От произведението на сжкровищни бонове, за покриване разхода по извънредния свръхсметен кредит на министерството на войната, утвърден с указ № 59 от 5. VIII. 1914 г. за разходи по войната през 1915 г.	41.237.989	67	16.617.277	13	24.565.346	84	—	—	7.948.069	71
Всичко приходи за покриване разхода за 1915 г., по извънредните свръхсметни кредити за военни нужди	373.774.058	79	57.171.649	05	56.356.126	58	19.507.425	19	18.691.902	72
в) За покриване разходите за 1915 г. по извънредния бюджет и по извънредния свръхсметен кредит за построяване железници и пристанища:										
1) От произведението на сжкровищни бонове, за покриване разхода по извънредния бюджет на министерството на железниците, пощите и телеграфите, за построяване железници и пристанища, за доставяне подвижен материал за железопътните линии и пр.	21.920.028	10	4.915.067	80	—	—	4.915.067	80	—	—
2) От произведението на сжкровищни бонове, за покриване разхода по извънредния свръхсметен кредит на министерството на железниците, пощите и телеграфите, утвърден с указ № 25 от 6. IV. 1915 г., за построяване железопътни линии	22.650.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Всичко приходи за покриване разходите по извънредния бюджет и извънредния свръхсметен кредит за построяване железници и пристанища.	44.570.028	10	4.915.067	80	—	—	4.915.067	80	—	—
Всичко приходи за покриване разхода за 1915 г. по извънредните свръхсметни кредити, разрешени срещу заеми	442.589.282	—	67.585.470	32	56.356.126	58	29.921.246	46	18.691.902	72
г) За покриване разходите по ангажментите, останали от извънредния бюджет за 1914 г.										
1) От произведението на сжкровищни бонове, за покриване разхода по ангажментите, останали от извънредния бюджет за 1914 г.	7.329.562	69	437.220	64	—	—	437.220	64	—	—
Всичко приходи за покриване разходите по ангажментите по извънредния бюджет за 1914 г.	7.329.562	69	437.220	64	—	—	437.220	64	—	—
д) За покриване разходи за 1913 и 1914 г. по извънредните свръхсметни кредити за войната през 1912—1913 г.										
1) От произведението на сжкровищни бонове, за покриване разход от 1913 г. по извънредните свръхсметни кредити на министерството на войната, утвърдени с укази № № 82, 101, 8, 19, 26, и 30 от 27. IX. и 17. XII. 1912 г., 5. III., 4. V., 6. и 30. VII. 1913 г., за разходи по войната през 1912—1913 г.	—	—	—	—	28.115.899	30	—	—	28.115.899	30
2) От произведението на сжкровищни бонове, за покриване разход от 1914 г. по извънредните свръхсметни кредити на министерството на войната, утвърдени с укази № № 82, 101, 8, 19, 26, 30 и 84 от 27. IX. и 17. XII. 1912 г., 5. III., 4. V., 6. и 30. VII. 1913 г., и 26. XI. 1914 г., за разходи по войната през 1912—1913 г.	—	—	—	—	13.350.391	85	—	—	13.350.391	85
Всичко приходи за покриване разходи от 1913 и 1914 г. за войната през 1912—1913 г.	—	—	—	—	41.466.291	15	—	—	41.466.291	15
Всичко приходи от заеми	449.918.844	69	68.022.690	96	97.822.417	73	30.358.467	10	60.158.193	87
Всичко приходи по бюджета за 1915 г.	725.298.730	69	294.747.508	04	292.369.815	69	62.535.886	22	60.158.193	87

„Кратка таблица
за разходите по бюджета за 1915 година.

Наименование на министерствата	Разрешени кредити		Изплатени разходи		Свободни кредити		Ангажирани суми		Неизразходени суми	
	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.
I. Редовен бюджет.										
Върховно правителство	4 679.650	—	4.494.961	72	184.688	28	11.256	99	173.431	29
Държавни дългове	76.946.416	—	61.831.137	66	15.115.278	34	495.374	87	14.619.303	47
Върховна сметна палата	385.037	—	355.304	79	29.732	21	14.791	57	14.940	94
Министерство на външните работи и на изповеданията	6.447.306	—	6.101.723	53	345.582	47	5.745	21	339.837	26
„ „ вътрешните работи и народн. здраве	13.797.330	70	12.188.276	35	1.609.054	35	45.660	82	1.563.393	53
„ „ народното просвещение	29.182.065	78	23.633.568	49	5.548.497	29	3.218.895	96	2.329.601	33
„ „ финансите	11.053.822	86	8.117.019	13	2.936.803	73	626.961	77	2.309.841	96
„ „ правосъдието	9.071.388	60	8.422.292	50	649.096	10	74.675	61	574.420	49
„ „ войната	59.329.262	57	39.807.541	78	19.521.720	79	—	—	19.521.720	79
„ „ търговията, промишлеността и труда	7.070.426	37	6.133.304	09	937.122	28	36.874	65	900.247	63
„ „ земледелието и държавните имоти	8.245.014	98	6.616.064	86	1.628.950	12	177.074	18	1.451.875	94
„ „ обществените сгради, пжтищата и благоустройството	9.357.734	94	5.979.333	72	3.378.401	22	1.366.467	97	2.011.933	25
Министерство на железниците, пощите и телеграфите	34.568.045	89	30.171.038	20	4.397.007	69	511.528	13	3.885.479	56
Всичко по редовния бюджет	270.133.501	69	213.851.566	82	56.281.934	87	6.585.307	73	49.696.627	14
II. Свржхметни кредити, разрешени съгласно е чл. 126 от конституцията.										
Министерство на външните работи и на изповеданията	32.155	44	32.155	44	—	—	—	—	—	—
„ „ вътрешните работи и народн. здраве	140.000	—	132.163	—	7.837	—	—	—	7.837	—
„ „ финансите	4.500	—	4.172	80	327	20	—	—	327	20
„ „ войната	270.000	—	178.066	11	91.933	89	—	—	91.933	89
„ „ обществените сгради, пжтищата и благоустройството	214.000	—	110.706	71	103.293	29	10.050	14	93.243	15
Всичко по свржхметните кредити, разрешени съгласно с чл. 126 от Конституцията	660.655	44	457.264	06	203.391	38	10.050	14	193.341	24
III. Свржхметни кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1915 г.										
Върховно правителство	35.000	—	32.700	—	2.300	—	—	—	2.300	—
Министерство на външните работи и на изповеданията	1.007.040	—	703.107	90	303.932	10	15.136	29	288.795	81
„ „ вътрешните работи и народн. здраве	1.859.000	—	1.103.905	60	755.094	40	4.774	—	750.320	40
„ „ народното просвещение	520.000	—	360.232	84	159.767	16	1.416	50	158.350	66
„ „ финансите	1.000.000	—	803.185	63	196.814	37	4.701	—	192.113	37
„ „ правосъдието	488.589	—	389.358	41	99.230	59	47.040	66	52.189	93
„ „ войната	6.707.000	—	1.473.561	50	5.233.438	50	—	—	5.233.438	50
„ „ търговията, промишлеността и труда	1.992.501	—	1.597.142	57	395.358	43	8.216	70	377.141	73
„ „ земледелието и държавните имоти	340.000	—	222.852	64	117.147	36	1.297	50	115.849	86
Министерство на обществените сгради, пжтищата и благоустройството	290.460	—	214.936	42	75.523	58	2.748	27	72.775	31
Министерство на железниците, пощите и телеграфите	3.161.872	—	1.907.634	80	1.254.237	20	264.057	37	990.179	83
Всичко по свржхметните кредити срещу приходите на редовния бюджет за 1915 г.	17.401.462	—	8.808.618	31	8.592.843	69	359.388	29	8.233.455	40
Всичко по редовния бюджет и по свржхметните кредити срещу приходите на редовния бюджет	288.195.619	13	223.117.449	19	65.078.169	94	6.954.746	16	58.123.423	78
IV. Извънредни свржхметни кредити, разрешени срещу заеми:										
а) Извънредни свржхметни кредити за напрана на пжтища.										
1. Извънреден свржхметен кредит на министерството на обществените сгради, пжтищата и благоустройството, утвърден с укази № № 1 и 159 от 6. I. и 31. XII. 1906 г., за напрана на част от държавната шосейна мрежа										
	2) 796.995	39	367.092	03	429.903	36	—	—	429.903	36
<p>1) С бюджета сж разрешени 270.063.939 лева и съгласно с ал. II на чл. 25 от закона за отчетността по бюджета 69.562-69 л. В закона за бюджета за 1915 г., разрешените кредити сж показани 270.008.239 л., или с 55.700 л. в по-малко, понеже погрешно сж събрани с 10.000 лева в по-малко разрешените кредити по параграфите на гл. II от бюджета за разходите на министерството на търговията, промишлеността и труда и с 46.000 лева в по-малко разрешените кредити по гл. VII от бюджета за разходите на министерството на обществените сгради, пжтищата и благоустройството, а сж събрани с 300 лева в повече разрешените кредити по бюджета на министерството на железниците, пощите и телеграфите</p> <p>2) Остатък за бюджета 1915 година от разрешения кредит 19.000.000 лева.</p>										

Наименование на министерствата	Разрешени кредити		Изплатени разходи		Свободни кредити		Ангажирани суми		Неизразходени суми	
	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.
VI. Свржхметен кредит, разрешен е закона за сключване бюджета за 1913 г., срещу излишка по ежция бюджет, утврден е указ № 10 от 31 март 1915 г.										
Разни министерства	21.213.793	84	18.335.005	57	2.878.788	27	—	—	2.878.788	27
Всичко	21.213.793	84	18.335.005	57	2.878.788	27	—	—	2.878.788	27
VII. Ангажменти останали от сключения бюджет за 1914 г.										
Ангажменти по редовния бюджет	5.857.161	50	4.074.993	29	1.782.168	21	—	—	1.782.168	21
Ангажменти по свржхметните кредити срещу приходите на редовния бюджет за 1914 г.	21.118	63	21.118	63	—	—	—	—	—	—
Всичко по ангажментите от редовния бюджет и свржхметните кредити срещу приходите на редовния бюджет	5.878.280	13	4.096.111	92	1.782.168	21	—	—	1.782.168	21
Ангажменти по извжредния бюджет	7.329.562	69	437.220	64	6.892.341	05	—	—	6.892.342	05
Всичко по ангажментите останали от сключения бюджет за 1914 г.	13.207.842	82	4.533.332	56	8.674.510	26	—	—	8.674.510	26
А всичко по редовния бюджет, по свржхметните кредити и по ангажментите	765.752.802	90	313.571.257	64	452.181.545	26	9.719.639	56	442.461.905	70

„Подробна таблица
за приходите по бюджета за 1915 година
(от 1 януарий 1915 година до 30 юний 1916 година).

Параграфи	Наименование на приходите	Предвидени по бюджета		Констатирани да постъпят		Постъпили (от 1. I. 1915 г. до 30. VI. 1916 г.)		Останали за събиране на 1 юлий 1916 г.		
		лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	
	Глава I.									
	Д а н ж ц и.									
	а) Прехи.									
1	Поземелен данък									
2	Данък върху горите									
3	Данък върху лозята									
4	Данък върху сградите	5.500.000	—	6.273.340	76	2.914.237	77	3.359.102	99	
5	Данък върху занятията	8.500.000	—	10.150.190	13	6.946.764	49	3.203.425	64	
6	Данък върху овцете и козите (на овцете по 40 ст., а на козите по 60 ст.)	4.300.000	—	4.524.290	85	4.524.290	85	—	—	
7	Военен данък	3.500.000	—	3.100.586	18	486.038	70	2.614.547	48	
	Пътен данък (11% върху данжците по §§ 1, 2, 3, 4, 5, 8 и 9, както и 120.000 лева от насържавани индустриални и минни предприятия)	5.267.670	—	5.143.644	80	2.577.624	79	2.566.020	01	
	Училищен данък (10% върху данжците по §§ 1, 2, 3, 4, 5, 8 и 9)	4.679.700	—	4.584.207	28	2.240.953	85	2.343.253	43	
	Всичко прехи	54.944.370	—	54.411.006	20	25.905.950	29	28.505.055	91	
	б) Косвени.									
8	Патент за право-продаване и фабрикуване тютюн	300.000	—	281.977	75	281.977	75	—	—	
9	Патент за право-продаване и фабрикуване спиртни питиета	1.500.000	—	1.378.128	—	1.378.128	—	—	—	
10	Мита от вносни стоки и половин на сто	35.000.000	—	10.959.258	43	10.959.258	43	—	—	
11	Мита от износни стоки и половин на сто	3.575.516	—	2.127.154	07	2.127.154	07	—	—	
12	Магазинаж, статистично право, пломби, такси и други, събирани от митниците	2.250.000	—	1.789.431	82	1.789.431	82	—	—	
13	Акциз от солта и разни местни и инострани пития и колониални стоки; данък върху петрола, спирта и електричеството, употребявани за осветление и отопление	27.000.000	—	20.485.344	05	20.485.344	05	—	—	
14	Акциз от суровия местен и инострани тютюн (мурурие)	1.850.000	—	1.089.584	30	1.089.584	30	—	—	
15	Данък върху фабрикувания тютюн (бандерол)	35.000.000	—	27.525.558	69	27.525.558	69	—	—	
16	Абонамент от сода и лимонада	250.000	—	234.916	09	234.016	09	—	—	
17	10% данък върху входните билети в кинематографите и другите места за забавление	100.000	—	144.354	52	144.354	52	—	—	
18	Данък върху отомобилите и бисиклетите в циркулация	50.000	—	8.272	82	8.272	82	—	—	
	Всичко косвени	106.875.516	—	66.023.980	54	66.023.980	54	—	—	
	в) Държавни привилегии.									
19	От цигарени книги	5.000.000	—	6.653.567	99	6.653.567	99	—	—	
20	От кибрит	3.400.000	—	1.821.729	20	1.821.729	20	—	—	
21	От карти за игра	200.000	—	158.424	—	158.424	—	—	—	
	Всичко държавни привилегии	8.600.000	—	8.633.721	19	8.633.721	19	—	—	
	Всичко по глава I	170.419.886	—	129.068.707	93	100.563.652	02	28.505.055	91	
	Глава II.									
	Б е р и и.									
22	Съдебни мита	400.000	—	401.942	75	401.942	75	—	—	
23	Канцеларски мита	200.000	—	133.553	42	133.553	42	—	—	
24	Мита за издаване актове за право на собственост и за прехвърляне собствеността на недвижими имоти	1.300.000	—	750.175	62	750.175	62	—	—	
25	Актови мита	600.000	—	190.893	37	190.893	37	—	—	
26	Такси за вписване в ипотечните книги	120.000	—	62.483	89	62.483	89	—	—	
27	Такси за написване, регистриране обязательства, полици и др. и преписи от същите; за свидетелстване, справки преписи и др. подобни	700.000	—	408.617	61	408.617	61	—	—	
28	Такси за подаване касационни жалби	60.000	—	38.789	40	38.789	40	—	—	
29	Берии събирани от съдебните пристави	1.000.000	—	166.570	28	166.570	28	—	—	
30	Разни берии, събирани от мюфтийствата	55.000	—	36.099	28	36.099	28	—	—	
31	Данък от имоти, придобити по безвъзмезден начин	1.550.000	—	879.647	09	879.647	09	—	—	
32	Гербови марки	9.300.000	—	5.868.813	25	5.868.813	25	—	—	
33	Задгранични паспорти и билети	550.000	—	171.823	90	171.823	90	—	—	
34	Билети за продажба и свидетелства за стопанстване едър добитък	50.000	—	43.091	40	43.091	40	—	—	

Параграфи	Наименование на приходите	Предвидени по бюджета		Консталирани да постъпят		Постъпили (от 1. I. 1915 г. до 30. VI. 1916 г.)		Останали за събиране на 1 юлий 1916 г.		
		лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	
35	Позволителни билети за лов и риболовство	130.000	—	98.766	—	97.766	—	—	—	
36	Такси от ученици и студенти	320.000	—	464.012	20	464.012	20	—	—	
37	Такси за контрол на златни и сребърни предмети	60.000	—	14.677	81	14.677	81	—	—	
38	Такси от тютюневи складове	150.000	—	191.226	40	191.226	40	—	—	
39	Такси за първоначална и периодична проверка на мерките и тегликите и разни уреди за мерење и теглене	250.000	—	119.940	84	119.940	84	—	—	
40	Такси за регистриране търговски и индустриални марки	10.000	—	9.099	50	9.099	50	—	—	
41	Ветеринарни такси	15.000	—	18.889	13	18.889	13	—	—	
42	Такси, внесени от частни лица за произвеждане изпити, легализиране дипломи, даване облаги по индустриални предприятия, разглеждане искания за регулации и др. подобни	30.000	—	45.524	15	45.524	15	—	—	
43	Такси за преводи на разни документи и др. в Министерството на външните работи и на изповеданията, легациите и консулствата	20.000	—	90.888	10	90.888	10	—	—	
	Всичко по гл II	16.870.000	—	10.205.525	39	10.205.525	39	—	—	
	Глава III.									
	Глоби и конфискации.									
44	Глоби за ненавременно изплащане преките данъци	100.000	—	674.622	53	674.622	53	—	—	
45	Глоби за нарушаване данъчните и други закони	600.000	—	11.62.790	86	1.162.790	86	—	—	
46	Конфискации	200.000	—	402.879	83	402.879	83	—	—	
	Всичко по глава III	900.000	—	2.240.293	22	2.240.293	22	—	—	
	Глава IV.									
	Приходи от железниците, пристанищата, пощите, телеграфите и телефоните.									
47	Превозване пътници, багаж и стоки; перонни билети, колетни марки и др. по държавните железници	38.000.000	—	31.064.766	35	31.064.766	35	—	—	
48	Пристанищни и фарови права	2.000.000	—	327.243	70	327.243	70	—	—	
49	Наем от бюфети, квартири, хотели, магазини и места при държавните железници и пристанища	350.000	—	262.310	13	262.310	13	—	—	
50	Одръжки за медицинска помощ по 1% от заплатите на чиновниците по държавните железници	60.000	—	94.946	86	94.946	86	—	—	
51	Такси за телеграми	2.500.000	—	3.165.590	01	3.165.590	01	—	—	
52	Пощенски марки и карти	4.000.000	—	2.898.925	72	2.898.925	72	—	—	
53	Пощенски такси за подадени и получени вътрешни и международни цени и обикновени пратки, колетни, вжзели, парични писма и др.	500.000	—	666.081	94	666.081	94	—	—	
54	Пощенски транзит	360.000	—	12.495	95	12.495	95	—	—	
55	Абониране вестници и списания чрез телеграфопощенските станции	120.000	—	63.050	60	63.050	60	—	—	
56	Телефонни абонаменти и такси	750.000	—	859.535	15	859.535	15	—	—	
57	Полупроценти и лихви от спестовната каса	800.000	—	788.560	37	788.560	37	—	—	
	Всичко по глава IV	49.440.000	—	40.203.506	78	40.203.506	78	—	—	
	Глава V.									
	Приходи от държавните имоти, капитали и стопанства.									
58	Държавни гори	1.700.000	—	1.104.294	12	1.104.294	12	—	—	
59	Наем от държавни имоти	500.000	—	479.160	15	479.160	15	—	—	
60	Продажба маломерни имоти, пасбища и гори	200.000	—	120.308	70	120.308	70	—	—	
61	Риболовство	650.000	—	535.872	63	535.872	63	—	—	
62	Земледелски училища в с. Садово, гр. Русе и гр. Плевен	100.000	—	138.702	36	138.702	36	—	—	
63	Ниспи земеделски училища	75.000	—	56.871	78	56.871	78	—	—	
64	Държавни градини и разсадници	120.000	—	85.089	28	85.089	28	—	—	
65	Земледелски произведения, разплоден и негоден добитък от заводите и депата за мъжки разплодници	100.000	—	294.993	41	294.993	41	—	—	
66	Продажба семена на земеделците	50.000	—	2.270	75	2.270	75	—	—	
67	50% от чистите печалби на Българската земеделска банка	2.700.000	—	2.312.232	17	2.312.232	17	—	—	
68	Държавна каменовжглена мина „Перник“	5.000.000	—	6.349.777	67	6.349.777	67	—	—	
69	Държавна каменовжглена мина „Бобов-дол“	80.000	—	84.825	10	84.825	10	—	—	
70	Такси за дирене и право за експлоатиране и отстъпване мини, кариери и минерални води	230.000	—	202.495	93	202.495	93	—	—	
71	Държавни образцови работилници	20.000	—	29.589	36	29.589	36	—	—	

Параграфи	Наименование на приходите	Предвидени по бюджета		Констатирани да постъпят		Постъпили (от 1. I. 1915 г. до 30. VI. 1916 г.)		Останали за събиране на 1 юлий 1916 г.	
		лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.
72	Държавна печатница	2.000.000	—	2.071.657	22	2.071.657	22	—	—
73	Продажба на крини и теглилки	60.000	—	33.447	24	33.447	24	—	—
74	Лекуване болни и продаване церове в държавните-болници	570.000	—	389.512	26	389.512	26	—	—
75	Лихви от капитали, завещани за благотворителни цели	40.000	—	—	—	—	—	—	—
76	Вноски от ученици при държавните пансион и специални граждански и военни училища	40.000	—	48.470	—	48.470	—	—	—
77	Печалби от основния капитал на Българската народна банка	3.700.000	—	3.200.000	—	3.200.000	—	—	—
78	Лихви от капитали (гаранции и текущи сметки)	300.000	—	7.934	90	7.934	90	—	—
79	Продажба на закони, правилници, тарифи, карти, скици, планове, бланки и др.	80.000	—	127.488	25	124.488	25	—	—
80	Пломбирани вжрви за тютюн	250.000	—	52.554	55	52.544	55	—	—
81	Продажба на негодни ипвентарни предмети и др. и стойност на изгубени и повредени такива	60.000	—	56.325	38	56.325	38	—	—
82	Продажба негоден добитък в войсковите части	120.000	—	256.330	61	256.330	61	—	—
83	Земледелски произведения и от продажба на конс и друг добитък от военните заводи и депа (Божурище и др.)	50.000	—	654	—	654	—	—	—
84	Военно-инженерна работилница	20.000	—	19.758	22	19.758	22	—	—
85	Военни арсенали и работилници	10.000	—	82.814	81	82.810	81	—	—
	Всичко по глава V	18.825.000	—	18.143.430	85	18.143.430	85	—	—
	Глава VI.								
	Приходи от общините и окръжията за заплати на учителите.								
86	От общините за заплатата на учителите в първоначалните училища: по 540 л. на учител за цела година и по 180 л. на учител за допълнителен персонал от 1. IX. 1915 г.	4.950.000	—	5.147.750	—	3.367.926	16	1.779.823	84
87	От общините за заплати на учителите в прогимназиите: по 990 л. на учител за цела година и по 330 л. на учител за допълнителен персонал от 1 септември 1915 г.	2.220.000	—	2.177.580	—	1.181.163	83	996.416	17
88	От окръжните съвети за заплати на учителите в прогимназиите: по 300 л. на учител за цела година и по 100 л. на учител за допълнителен персонал от 1. IX. 1915 г.	680.000	—	657.250	—	85.520	—	571.730	—
89	От общините за целите заплати на учителите в общинските гимназии и в гимназияните класове на непълните общински гимназии по 3.000 л. и 3.480 л. на учител за цела година и по 1.000 и 1.160 л. на учител за допълнителен персонал от 1 септември 1915 г.	700.000	—	1.084.815	—	760.421	80	324.393	20
	Всичко по глава VI	8.550.000	—	9.067.395	—	5.395.031	79	3.672.363	21
	Глава VII.								
	Разни приходи.								
90	Суми, събирани по разни изпълнителни актове, присъдени в полза на съкровището	2.000.000	—	737.726	51	737.726	51	—	—
91	От Българската народна и Земледелска банки, за издръжане на полицейската стража за централите, клоновете и агентурите им	80.000	—	97.275	—	97.275	—	—	—
92	От работа на затворниците в затворите	15.000	—	11.062	44	11.062	44	—	—
93	Разни непредвидени	4.650.000	—	1.334.700	66	1.334.700	66	—	—
94	Постъпления от сключени бюджети (без обложните данъци)	3.630.000	—	5.309.977	24	5.309.977	24	—	—
95	Недобори от обложните данъци по сключени бюджети	—	—	10.305.216	06	10.305.216	06	—	—
	Всичко по глава VII	10.375.000	—	17.795.957	91	17.795.957	91	—	—
	А всичко	275.379.886	—	226.724.817	08	194.547.397	96	32.177.419	12

Председателствуващ Х. Манолов: Ще гласуваме.

Коиго г. г. народни представители одобряват законопроекта за сключване бюджета за 1915 г., както се прочете от г. секретаря, моля, да си вдигнат ржката. Мнозинство, Собранието приема.

Министър М. Турлаков: Предлагам да се прочете законопроекта и на второ четене.

Председателствуващ Х. Манолов: Има предложение от г. министра на финансите, да се разгледа същият законопроект със спешност и на второ четене в сегашното заседание.

Коиго приемат тъй направеното предложение, моля, да си вдигнат ржката. Мнозинство, Собранието приема.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта на второ четене.

Зам.-секретар С. Даскалов (з): (Чете)

„ЗАКОН

за сключване бюджета за 1915 г.“

Председателствуващ Х. Манолов: Коиго приемат заглавието на законопроекта, както се прочете, моля, да си вдигнат ржката. Мнозинство, Собранието приема.

Зам.-секретар С. Даскалов (з): (Чете)

„Член 1.

Редовен бюджет.

Приходи.

Предвидени приходи	275.379.886— л.
Констатирани да постъпят	226.724.817-08 „
Постъпили	194.547.397-96 „
Останали за събиране на 1 юлий 1916 г.	32.177.419-12 „

Председателствуващ Х. Манолов: Коиго г. г. народни представители приемат чл. 1, както се прочете, моля, да си вдигнат ржката. Мнозинство, Собранието приема.

Зам.-секретар С. Даскалов (з): (Чете)

„Член 2.

Разходи:

1. Разрешени кредити.

а) Разрешени с бюджета	270.063.939— л.
б) открити през течение на бюджетното упражнение за връщане неправилно вписани на приход суми (алинея 2 на чл. 25 от закона за отчетността по бюджета)	69.562-69 „

Всичко по редовния бюджет 270.133.501-69 л.

в) Свръхсметни кредити, разрешени съгласно със чл. 126 от конституцията	660.655-44 „
г) Свръхсметни кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1915 г.	17.401.462— „

Всичко разрешени кредити 288.195.619-13 л.

2. Изплатени разходи.

а) По редовния бюджет	213.851.566-82 л.
б) По свръхсметните кредити, разрешени съгласно със чл. 126 от конституцията	457.264-06 „
в) По свръхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1915 г.	8.808.618-31 „

Всичко изплатени разходи 223.117.449-19 л.

3. Ангажирани кредити.

а) По редовния бюджет	6.585.307-73 л.
б) По свръхсметните кредити, разрешени съгласно със чл. 126 от конституцията	10.050-14 „
в) По свръхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1915 г.	359.388-29 „

Всичко ангажирани кредити 6.954.746-16 л.

А всичко изплатени разходи и останали за изплатяване ангажменти 230.072.195-35 л.

4. Неизразходвани суми.

а) По редовния бюджет	49.696.627-14 л.
б) По свръхсметните кредити, разрешени съгласно със чл. 126 от конституцията	193.341-24 „
в) По свръхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1915 г.	8.233.455-40 „

Всичко неизразходвани суми 58.123.423-78 л.

Председателствуващ Х. Манолов: Коиго г. г. народни представители приемат чл. 2, както се прочете, моля, да си вдигнат ржката. Мнозинство, Собранието приема.

Зам.-секретар С. Даскалов (з): (Чете)

„Член 3.

Баланс.

Постъпили приходи	194.547.397-96 л.
Изплатени разходи и останали за изплатяване ангажменти	230.072.195-35 „
Недостиг по бюджета за 1915 г.	35.524.797-39 л.

Председателствуващ Х. Манолов: Коиго г. г. народни представители приемат чл. 3, както се прочете, моля, да си вдигнат ржката. Мнозинство, Собранието приема.

Зам.-секретар С. Даскалов (з): (Чете)

„Член 4.

За покриване недостига 35.524.797-39 л., констатиран в предшествувания член, разрешава се на министъра на финансите да употреби произведението на консолидиран заем или на сжкровищни бонове, които да издава със срокове от шест месеци до една година и с лихва, размера на която да определи той с одобрението на Министерския съвет.“

Председателствуващ Х. Манолов: Коиго г. г. народни представители приемат чл. 4, както се прочете, моля, да си вдигнат ржката. Мнозинство, Собранието приема.

Зам.-секретар С. Даскалов (з): (Чете)

„Член 5.

Извънредни свръхсметни кредити срещу заеми, за напрана на пжтица.

1. Разходи.

Разрешени кредити	24.245.195-11 л.
Изплатени разходи	5.498.753-47 „
Неизразходени суми на 1 юлий 1916 г.	18.746.441-64 л.

2. Приходи.

Предвидени да постъпят	24.245.195-11 л.
Констатирани да постъпят	5.498.753-47 „
Постъпили	—

3. Баланс.

Изплатени разходи	5.498.753-47 л.
Постъпили приходи	—

По-малко постъпили 5.498.753-47 л.

За сумата 5.498.753-47 л. ще се сключи заем от Българската народна банка, съгласно със законите за извънредните свръхсметни кредити.“

Председателствуващ Х. Манолов: Коиго г. г. народни представители приемат чл. 5, както се прочете, моля, да си вдигнат ржката. Мнозинство, Собранието приема.

Зам.-секретар С. Даскалов (з): (Чете)

„Член 6.

Извънредни свърхсметни кредити за разходи по войните от 1912/13 и 1915 г. и за полъване материалната част в армията.

1. Разходи.

Разрешени кредити 373.774.058-79 л.
Изплатени разходи 57.171.649-05 „
Неизразходвани суми на 1 юлий 1916 г. . . 316.602.409-74 л.

2. Приходи.

Предвидени да постъпят 373.774.058-79 л.
Констатирани да постъпят 57.171.649-05 „
Постъпили 97.822.417-73 „

3. Баланс.

Постъпили приходи 97.822.417-73 л.
Изплатени разходи 57.171.649-05 „
Повече приходи 40.650.768-68 л.

Забележка. Повечето постъпили 40.650.768-68 л. произлизат от това, че през течение на упражнението на бюджета за 1915 г. са внесени в държавното сжровище суми от произведението на заеми срещу сжровищни бонове за покриване на разходи по войната от 1912/13 г., отнесени към бюджетите за 1913 и 1914 г., а именно:

1. За покриване разход от 1913 г. по извънредните свърхсметни кредити, утвърдени с укази № № 82, 101, 8, 19, 26 и 30 от 27 септември и 17 декември 1912 г., 5 март, 4 май и 6 и 30 юлий 1913 г. 28.115.899-30 л.
2. За покриване разход от 1914 г. по сжщните извънредни свърхсметни кредити 13.350.391-85 „
Всичко 41.466.291-15 л.

3. А от друга страна, срещу изплатените разходи по извънредните свърхсметни кредити за разходи по войните и за полъване материалната част в армията по бюджета за 1915 г. — 57.171.649-05 л. са внесени от произведението на сжровищни бонове 56.356.126-58 л., или внесени в по-малко 815.522-47 л.

Остава разлика 40.650.768-68 л.

Разликата от 815.522-47 л. е покрита временно със средствата на Българската народна банка до внасянето ѝ от произведението на заем или сжровищни бонове, сжгласно със законите, с които са разрешени извънредните свърхсметни кредити за военни нужди“.

Председателстваващ Х. Манолов: Конто г. г. народни представители приемат чл. 6, както се прочете, моля, да си вдигнат ржката. Мнозинство, Сжбранното приема.

Зам.-секретар С. Даскалов (з): (Чете)

„Член 7.

Извънреден бюджет за построяване железници и пристанища, за доставяне подвижен материал за железнопътните линии и пр.

1. Разходи.

Разрешени кредити.

а) Разрешени с извънредния бюджет 21.913.073-50 л.
б) Открити през течение на бюджетното упражнение за вржщане неправилно внесени суми (ал. 2 на чл. 25 от закона за отчетността по бюджета) 6.954-60 „
Всичко разрешени кредити 21.920.028-10 л.

Изплатени разходи и ангажирани кредити.

Изплатени разходи 4.915.067-80 л.
Ангажирани кредити 2.764.893-40 „
Всичко изплатени разходи и останали за изплащане ангажменти 7.679.961-20 л.
Неизразходвани суми на 1 юлий 1916 г. . . 14.240.066-90 л.

2. Приходи.

Предвидени да постъпят 21.920.028-10 л.
Констатирани да постъпят 4.915.067-80 „
Постъпили —

3. Баланс.

Изплатени разходи 4.915.067-80 л.
Постъпили приходи —
Повече разходи 4.915.067-80 л.

Разхода 4.915.067-80 л. е покрит временно със средствата на Българската народна банка до внасянето на сумата от произведението на заем или сжровищни бонове, сжгласно със закона за извънредния бюджет за 1915 г.“

Председателстваващ Х. Манолов: Конто г. г. народни представители приемат чл. 7, както се прочете, моля, да си вдигнат ржката. Мнозинство, Сжбранното приема.

Зам.-секретар С. Даскалов (з): (Чете)

„Член 8.

Извънреден свърхсметен кредит за построяване железнопътни линии, утвърден с указ № 25 от 5 април 1915 г.

1. Разходи.

Разрешени кредити 22.650.000— л.
Изплатени разходи —
Неизразходвани суми на 1 юлий 1916 г. . . 22.650.000— „

2. Приходи.

Предвидени да постъпят 22.650.000— л.
Констатирани да постъпят —

Председателстваващ Х. Манолов: Конто г. г. народни представители приемат чл. 8, както се прочете, моля, да си вдигнат ржката. Мнозинство, Сжбранното приема.

Зам.-секретар С. Даскалов (з): (Чете)

„Член 9.

Свърхсметен кредит, разрешен със закона за сключване бюджета за 1910 г., срещу излишжка по сжщия бюджет, утвърден с указ № 155 от 4 ноември 1911 г.

Разходи.

Разрешени кредити 546.265-11 л.
Изплатени разходи —
Неизразходвани суми на 1 юлий 1916 г. . . 546.265-11 л.

Председателстваващ Х. Манолов: Конто г. г. народни представители приемат чл. 9, както се прочете, моля, да си вдигнат ржката. Мнозинство, Сжбранното приема.

Зам.-секретар С. Даскалов (з): (Чете)

„Член 10.

Свърхсметен кредит, разрешен със закона за сключване бюджета за 1913 г., срещу излишжка по сжщия бюджет, утвърден с указ № 10 от 31 март 1915 г.

Разходи.

Разрешени кредити 21.213.793-84 л.
Изплатени разходи 18.335.005-57 „
Неизразходвани суми на 1 юлий 1916 г. . . 2.878.788-27 л.

Остатъка от 2.878.788'27 л., заедно със сумата 428.800'45 л., останала неизразходвана от ангажментите по редовния бюджет за 1913 г. (чл. 12 на закона за сключване бюджета за 1914 г.), или всичко 3.307.588'72 л., съставляват икономии на бюджета за 1913 г. и увеличават излишъка по същия бюджет, констатиран със чл. 3 на закона за сключването му, така че излишъка става 4.200.963'44 л."

Председателстващ Х. Манолов: Които г. г. народни представители приемат чл. 10, както се прочете, моля, да си вдигнат ръката. Мнозинство, Събранието приема.

Зам.-секретар С. Даскалов (з): (Чете)

„Член 11.

Ангажменти по редовния бюджет за 1914 г., останали за изплащане през течение на упражнението на бюджета за 1915 г.

Открити кредити.

а) По редовния бюджет	5.857.161'50 л.
б) По свърхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1914 г.	21.118'63 „

Всичко открити кредити по редовния бюджет и по свърхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет 5.878.280'13 л.

Изплатени разходи.

а) По редовния бюджет	4.074.993'29 л.
б) По свърхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1914 г.	21.118'63 „

Всичко изплатени разходи 4.096.111'92 л.

Останали свободни кредити.

а) По редовния бюджет	1.782.168'21 л.
б) По свърхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1914 г.	—

Всичко останали свободни кредити 1.782.168'21 л.

Баланс.

Открити кредити по ангажменти по редовния бюджет и по свърхсметните кредити, разрешени срещу приходите на редовния бюджет за 1914 г.	5.878.280'13 л.
Изплатени разходи до 30 юний 1916 г.	4.096.111'92 „

Останали неизразходвани суми 1.782.168'21 л.

Остатъкът от 1.782.168'21 л. намалява сумата на недостига по бюджета за 1914 г., констатиран с закона за сключването му."

Председателстващ Х. Манолов: Които г. г. народни представители приемат чл. 11, както се прочете, моля, да си вдигнат ръката. Мнозинство, Събранието приема.

Зам.-секретар С. Даскалов (з): (Чете)

„Член 12.

Ангажменти по извънредния бюджет за 1914 г., останали за изплащане през течение на упражнението на бюджета за 1915 г.

Разходи:

Ангажирани кредити	7.329.562'69 л.
Изплатени разходи	437.220'64 „
Неизразходвани суми	6.892.342'05 л.

Подпредседател: **Х. Т. МАНОЛОВ.**

Приходи.

Предвидени да постъпят	7.329.562'69 л.
Констатирани да постъпят	437.220'64 „
Постъпили	—

Баланс.

Изплатени разходи	437.220'64 „
Постъпили приходи	—

Повече разходи 437.220'64 л.

Разходът 437.220'64 л. е покрит временно със средствата на Българската народна банка до внасянето на сумата от произведението на заем или съкровищни бонове."

Председателстващ Х. Манолов: Които г. г. народни представители приемат чл. 12 и последен както се прочете, моля, да си вдигнат ръката. Мнозинство, Събранието приема.

С тая точка, г. г. народни представители, се изчерпва дневния ред.

Съгласно един по-раншен вот на Народното събрание, утре ще имаме заседание.

Предлага се дневен ред за утрешното заседание:

1. Трето четене законопроекта за даване на Тетевенското училищно настоятелство манастир-църква „Св. пророк Илия“ и неговите недвижими имоти.

2. Трето четене законопроекта за сключване бюджета за 1915 г.

3. Отговор на интерпелации.

4. Второ четене законопроекта за признаване правата на техниците и пиротехниците, свършени през 1914 г. последния пълен технически курс при Софийския артилерийски арсенал и Софийския огнестрелен склад.

5. Първо четене законопроекта за туряне в действие Височайшия указ № 75 от 1921 г. по ведомството на Министерството на войната.

6. Първо четене законопроекта за допълнение отдел IV на военнопоседебния закон.

7. Първо четене законопроекта за рибарството.

Които г. г. народни представители приемат този дневен ред за утрешното заседание, моля, да си вдигнат ръката. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. г. народните представители да не забравят едно нещо — че комисии, които се избраха в онзи деншното заседание, не са се още конституирали. Ще моля великите господа, които влизат в състава на тези комисии, да се съберат утре, в 3 ч. след обед, за да си изберат настоятелства.

С. Даскалов (з): Аз съм дал покана за утре в 10 ч. преди обед.

Председателстващ Х. Манолов: Попъже е издадена покана от някои от членовете на тия комисии за утре в 10 ч. преди обед, по-добре е да се съберат всички комисии утре в 10 ч. преди обед и да си изберат настоятелства.

Заседанието се вдига за утре, в 2 ч. след обед.

(Вдигнато в 5 ч. 45 м. вечерта)

Секретари: { **С. ДАСКАЛОВ.**
ХР. Ц. ВЕТОВСКИ.

Зам.-началник на Стенографското отделение: **Д. АНТОНОВ.**